

Főszerkesztő:
Dr. Olosz Lajos
Felelős szerkesztő:
Martzy Mihály
Laptudájos a
CORVIN
Lapkiadó Rt.

DÉLI HIRLAP

A timșoarai tör-
vényes bej. sz. 85.
(Dos. No. 934/1938)
Alapította:
**Dr. VUCHETICH
ENDRE**
és **Dr. VARNAY
ELEMÉR**

Onor. Biblioteca Universității din Cluj
Sibiu

ánia ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

Közös harcok. Észak-Tuníziában a mateurai utkeresztelés térségében a tengelycsapatok új, kedvezőbb állásokba vonultak, Mateur városát e közben, a hadifontosságú berendezések elpusztítása után kiürítették.

A tengeralattjáró-harc

Német katonai körök határozottan cáfolják azokat a híreket, melyek szerint a tengeralattjárók elleni küzdelemben az angolszász hatalmak új módszereket alkalmaznak vagy az eddigi elhárító módszereket tökéletesítették. A német véderőparancsnokság szóvivője — mint ezt a DNB. jelentése kiemeli — hangoztatta, hogy a tengeralattjáró-tevékenység következtében történt áprilisi hajószállítások kisebb száma minden más körülményre visszavezethető, csak az előbb említettek nem.

Róma

Az olasz lapok az angol-amerikai erők tervezett európai partraszállásának esélyeivel foglalkozva nagy figyelmet szentelnek az erre vonatkozó amerikai lapvéleményeknek. A Stefani hírgyűnkönség kiemeli egy amerikai laptudósítónak azt az állítását, hogy „az angol-amerikai erők északafrikai partraszállásának feltételeit nem lehet összehasonlítani az európai partraszállás feltételeivel”. A Stefani szerkesztője megállapítja, hogy az amerikai laptudósítónak igaza van mert minden egyéb körülménytől eltekintve az angolszász erők Európában nem számíthatnak oly fogadtatásra, amint Francia-Észak-Afrikában részük volt. Emlékeztet a Stefani szerkesztője arra is, hogy Görögországban annakidején megkísérelték az angolok egy szövetséges hidfő létesítését: nagyobb brit erőket vontak össze görög területen, hogy a hidfőt tartsák s ilyenformán állandó betörési kaput tartsanak a Balkánon, ezt a hidfőt azonban kénytelenek voltak feladni. Befejezésül a Stefani-jelentés rámutat azokra a tényezőkre, melyek az európai inváziót hivatották megakadályozni: „A tengely szilárdan tartja Tuniszt, az európai partokat pedig jól megerősítették”.

Követelések és — ítéletek

A jáviraírók a Reuter brit hírgyűnkönség moszkvai értesülése nyomán ismertették a szovjetországi Tass-iroda közleményét, melyben a Kreml megjelöli azokat a feltételeket, melyek teljesítése révén a szovjetországi lengyel konfliktus kiküszöbölhető. A Reuter-jelentés szerint Moszkva ebben a közleményben mindenek előtt a londoni lengyel emigráns-kormány átalakítását követeli. Az emigráns-kormány jelenlegi vezetőjét, Sikorski tábornokot orosz részről azzal vádolják, hogy túl nagy befolyást engedélyez a lengyel-ügyek intézésében az Egyesült Államokban élő lengyel „reakcionáriusoknak”. A lengyeleknek igyekezniük kellene baráti kapcsolatok kiépítésére a Szovjetunió irányában és le kell mondaniuk az eddigi politikáról, melyet a szovjet igényekkel való szembeállítás jellemez. A határkérdések ügyében, valamint a zsidó-kérdés kezelésében Moszkva határozott engedményeket vár Lengyelországtól.

A Stefani olasz hírszerzési ügynökség diplomáciai szerkesztője a szovjetországi lengyel viszály elsmítására irányuló angol diplomáciai erőfeszítéseket ismeretve élesen bírálja azokat a javaslatokat, melyekben egyes keletlengyelországi területeknek a Szovjet jávára

Tovább folynak a kemény elhárító harcok a kubáni hidfőnél

Roosevelt a szovjet-lengyel viszály ügyében üzenetet küldött Sikorskinak és Sztalinnak

Moszkva csak úgy békül, ha a lengyelek elismerik a szovjet területi igényeket — Svájc megőrzi semlegeségét, de fegyverkezik — Kanadába is ellatogat Csille köztársasági elnöke

A német haderő nehéz tüzérsége jó eredménnyel bombozta Leningrádot

történet átengedését indítványozzák s ezért „kárpótlásul” Pomeránia és Poroszország jelentős részét igérik Lengyelországnak. A Stefani szerkesztője hangoztatja, hogy ez az elgondolás ellenkezik az Atlanti Charta elveivel, nem is szólva arról, hogy „előre isznak a medve bőrére”. A német csapatok ugyanis szilárdan tartják a keletlengyelországi területeket s az így az azok átengedésére vonatkozó ígéret valóra-váltása lehetetlen — állapítja meg a Stefani szerkesztője.

A Szovjet és az USA

Egyes olasz lapok — svájci tudósítók nyomán — rámutatnak arra, hogy a szovjetországi lengyel diplomáciai kapcsolatok megszakítása az Egyesült Államokban bizonyos mértékben kommunista-ellenes visszahatást keltett. A Fehér Házhoz közelálló körök ugyan felette tartózkodóan ítélik meg a helyzetet és annak megállapítására szorítkoznak, hogy a lengyel ügy elmérgesedése is bizonyítja, mily szükség volna a casablancai értekezlet óta sürgetett Roosevelt-Sztalin találkozóra — a szeptember és a közvéleményben azonban egyre leplezetlenebb az idegenkedés Moszkvával szemben.

A Tribuna című olasz lap — berni tudósítás nyomán — a Saturday

Evening Post című amerikai lap kelet-európai szakértőjének cikkét idézi, mely szerint a pánszláv veszély Németországot és Délkelet-Európa egyes országait magánál a bolsevizmusnál is jobban fenyegeti, ismeretesekek lévén Sztalin célkitűzései a „rokonnépek” egyesítésére vonatkoznak. Feltűnést keltoek az amerikai cikkirónak az Egyesült Államok és Szovjetország viszonyához fűzött megjegyzései: „A Szovjetnek irántunk való magatartását illetően emlékezzünk arra, — írja — hogy amikor Japán ellen légi támaszpont létesítéséhez kértük hozzájárulását, Moszkva visszautasította kérésünket; javasoltuk a lengyel határkérdés ügyében a megkegyezést. Moszkva azonban visszautasította javaslatunkat; kértük a Szovjetet, mondjon le a nemzetközön kommunista tevékenységéről, de ezt a lépésünket is visszautasították Moszkvában”. A továbbiakban az amerikai lap párhuzamot von a Szovjet céltudatos háborús politikája és az USA háborús elgondolásai között s arra a megállapításra jut, hogy a Szovjet nemcsak önmagáért, hanem a szovjet rendszerért is harcol. Viszont kérdés, akarja-e ennek a rendszernek érvényesülését Amerika? „Végeredményben mit is akarunk? — teszi fel a kérdést a cikkirő. — Amerika százdaról beszélünk, a szegények jogairól beszélünk, de semmit sem sike-

rült tisztáznunk. A legnagyobb rejtély nem Oroszország, hanem Amerika”.

Ez az amerikai sajtóhang ma már nem elszigetelt jelenség s bizonyára nemcsak az óvilágban ejti gondolkodóba az embereket.

Svájc

Celio, Svájc szövetségi elnöke beszédet mondott a tavaszi svájci arumintavasár megnyitáson s több politikai vonatkozású kijelentést is tett. Celio nyilatkozata a semlegeség értelmezésében hasonló a miaportugál és svéd állásfoglalásokhoz. „Svájc továbbra is meg akarja őrizni lojális semlegeségét, — mondotta — de erősen fegyverkezik. Ez a két fogalom: a semlegeség és a fegyverkezés nem zárja ki egymást, hanem ellenkezőleg, kiegészíti egyik a másikat”.

A háború utáni terveket a svájci elnök csak abban a vonatkozásban érintette, hogy Svájcra új munka-lehetőségek és új munka-feladatok várnak. Bejelentette, hogy már most folynak az előkészületek a vasúti hálózat még jobb kiépítésére és nagyszabású tervet dolgoztak ki Svájcnak a tengerrel való összekapcsolására, mely mű — a svájci pénzgység mai értékét véve alapul — mintegy négy milliárd svájci frankba fog kerülni.

(— r)

A politikai arcvonal

A német-török baráti kapcsolatokról beszélt Pappen nagykövét

Isztanbul. (DNB). Ünnepélyes keretek között nyílt meg Isztanbulban az új német építő-művészetet bemutató kiállítás. A város főpolgármestere nyitotta meg a kiállítást, majd Pappen német nagykövét mondott beszédet és utalt Isztanbul kiváló építészeti múltjára. Nagy szerencsének mondotta, hogy Törökország még békeállapotban élhet, majd a német-török barátság ki-mélyítésének újabb bizonyítéka képpen

szólt a most megnyitott kiállításról. Németország mindenkor élénken érdeklődött Törökország fejlődése iránt. A két ország között sohasem volt ellentét, annál több közös cél adódott. Szükség van ma egy hatalmas és virágzó Törökországra és ezért Németország ösztönzőhajtja, hogy Törökország zavartalanul tovább folytathassa a békés újjáépítés munkáját, — hangoztatta a német nagykövét.

MINTEGY KILENC SZÁZ EZER LENGYEL SZABADONBOCSÁTÁS KÉRIK A SZOVJETUNIÓTÓL

Amszterdam. (DNB). A brit hírközvetítő szolgálat jelentése szerint Stanczyk, a lengyel emigráns-kormány tagja, — „nehogy félreértések merülhessenek fel” — arra kérte a Szovjetuniót, bocsássa szabadon azokat a lengyel alattvalókat, akiknek száma nyolc-kilencszázezerre tehető s akiket saját akaruk és a londoni lengyel emigráns-kormány akarata ellenére a Szovjetunióban tartanak.

SZOVJETELLENES CIKKEK ELYETT — FEHER FOLTOK JELENNEK MEG A LONDONI LENGYEL LAPOKBAN

Stockholm. (DNB). A londoni lengyel emigránsok sajtója nem hagyott fel a Szovjet támadásával, mire — a további bonyodalmak elkerülése végett — a brit sajtóellenőrző szolgálat megszigorította a lengyel lapok cenzurázását. A lengyel emigránsok lapjaiban napról-napra nagy fehér foltok jelzik a sajtóellenőrzés szigorát.

A USA volt berlini nagykövete a szovjetországi lengyel viszály politikai visszahatásáról

Berlin. Német lapjelentések szerint az Egyesült Államok volt berlini nagykövete a szovjetországi lengyel viszályal kapcsolatosan a következő kijelentést tette: Nagy csapás ez mindazokra az álmodozókra, akik azt hitték, hogy a szövetségesek nélkül megoldhatják majd minden kérdést. Legnagyobb bajuk a demokráciának, hogy tulságos nagy az önbizalmuk és sok esetben nem látják tisztán, hogy milyen súlyos a helyzet. Londonban és Washingtonban egyéb-

ként a lengyel-szovjet helyzetet még mindig időszerűnek látják. Az angol és amerikai sajtó szerint nemcsak a lengyelek elégedetlenek, hanem a bolsevisták is. Moszkvai hivatalos körökben különösen rossz hangulatot keltett az, hogy az amerikai közvélemény kiató inezet a következő kérdést tették fel leg-ujabban az amerikai nép előtt:

— Hisz-e ön, hogy számítani lehet az orosz szovjet kormány lojális együtt-működésére a háború után?

— Az a körülmény, hogy ilyen kér-

Roosevelt személyes üzenetet küldött Sikorskinak és Sztalinnak

Stockholm. (DNB). A Svenska Morgenblatt című svéd lap londoni jelentését közli, mely szerint Roosevelt elnök személyes üzenetet küldött Sikorski tábornoknak a szovjetországi lengyel konfliktus elsmítása érdekében.

Roosevelt elnök hír szerint hasonló értelmű üzenetet küldött Litvinov Washingtoni szovjet nagykövét révén Sztalinnak is.

MOSZKVA SIKORSKI LEMON-DÁSÁT KÖVETELI

Berlin. (Stefani). Moszkvából jelentik, hogy a Tass ügynökség közleményt juttatott el valamennyi szovjet laphoz. A közleményben a Kreml Sikorski tábornok, lengyel emigráns kormányfő lemondását követeli, „nehogy a szovjetországi lengyel kapcsolatokat egyszersmindenkorra megszakadjanak”.

A KREML IRÁNYELVEI AZ ÚJ LENGYEL KORMÁNY ÖSSZEJÉTELERE VONATKOZÓAN

Berlin. (Stefani). Moszkvából szár-

dést egyáltalában fel lehetett tenni a közönségnek szavazásra, nagyon elkedveltenitette a Szovjetet, de még jobban bántotta Moszkvát az, hogy a szavazóknak több mint ötven százaléka tagadó volt.

A News Chronicle szerint számolni

Csak a tengely győzelme teheti lehetővé Lengyelország talpraállítását — írja a Stefani szerkesztője

Roma. (Rador). A Stefani iroda diplomáciai szerkesztője írja:

Az egyik londoni színházban, ahol a lengyel függetlenség évfordulója alkalmából ünnepséget rendeztek, Anderson lord néhány semmitmondó szerencse kívánságot mondott Lengyelország jövőjét illetően. Anderson lord megszokott frázisainak a szovjet-lengyel viszonyról szemben való álszenteskedési jellege volt.

A szerencsétlen Lengyelországnak tulajdonképpen csupán egyetlen reménye van: a tengely győzelme — folytatja a cikkét a Stefani szerkesztője — mert csak a tengely teljes győzelme nyomán lesz lehetséges Lengyelország helyreállítása. Ha ez nem következik be akkor, London és Washington akaratától függetlenül a lengyel nemzet sorsa az lesz, hogy a Szovjet elnyeli s akkor hosszú évszázadokon keresztül nem lehet majd Lengyelországról beszélni.

Mindaz ami 1939-től 1943 drámai taraszág Lengyelországgal kapcsolatban történt, világosan igazolja Pilsudski tábornagy politikai felfogását és elgondolását. A tábornagy előre látta a szovjet gyűlöletet és a brit kétszínűséget, amelyekkel szemben a lengyel nép egyedüli útját a Németországgal való együttműködésben jelölte meg. Lengyelország azonban más utat választott, ábrándképeit követve ennél gyorsabban elérje a „nagy Lengyelország” megvalósítását. Ez a lengyel vezető-réteg nagy hibája volt s ennek tulajdonítható, hogy Lengyelország ma visszavonhatatlanul viharba került — fejezi be fejtegetéseit a Stefani iroda diplomáciai szerkesztője.

kell azzal, hogy vannak Európában is olyanok, akik, amennyiben ugyanezt a kérdést teszik fel nekik az Egyesült Államokra nézve, ugyancsak nem tulságosan kielégítő választ adnak majd az Amerikával való együttműködést illetően.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY MANNERHEIM TÁBORNAGY SVÁJCI TARTÓZKODÁSÁRÓL

Bern. (Europapress). Hivatalosan közlik: „Mannerheim tábornagy a svájci szövetségi tanács engedélye alapján április közepe óta Tessinben tartózkodik. A tábornagy svájci tartózkodása teljesen magánjellegű, mentes minden hivatalos jellegtől és hivatalos tevékenységtől”.

KÖZELEDÉS A SVÉD ÉS A FINN JOBBOLDALI PÁRTOK KÖZÖTT

Helsinki. A svéd képviselőknél az a csoportja, amely hélig tartózkodott Finnországban, hazautazott. A svédek különösen nagy elismeréssel nyilatkoztak a karliai újjáépítési munkálatokról. A svéd képviselők vezetője kijelentette az újságírók előtt, hogy a tanulmányt alkalmat adott a svéd és finn jobboldali pártok közötti szorosabb közeledésre.

KITERJESZTIK A HÁBORUS MUNKAKÖTELEZETTSÉGET ANGLIÁBAN

Amsterdam. A brit hírszolgálat je-

Bohle körzetvezető a külföldi németek hivatásáról

Stockholm. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Bohle körzetvezető, a nemzeti szocialista párt külföldi szervezeteinek vezetője a stockholmi német kolóniának a május elseje alkalmával tartott ünnepségén kijelentette, hogy a külföldi németek becsülettel kiállottak a háboru nagy próbáját.

Bohle beszédében arra buzdította a külföldi németeket, hogy erőiket ne állítsák idegen érdekek szolgálatába mint egykor tettek, hanem a jövőben csakis a német nemzet részére dolgozzanak.

— A „civilizációs megteremkenítői” kifejezést, amelyet a külföldi németekre

használtak, akik minden erejüket a vendéglátó ország szolgálatába állították, egyszersmindenkorra törölni kell a német szótárból — tette hozzá Bohle.

GIRAUD ÉS DE GAULLE EGYETERT A KÖZÖS TANÁCSKOZÁS SZÜKSÉGSÉGE TEKINTETÉBEN

Genf. (DNB). Az Exchange Telegraph című angol lap értesítése szerint: Giraud tábornok hozzájárult De Gaulle tábornoknak ahhoz a tervéhez, mely szerint a közeljövőben egy algériai helységben a két tábornok találkozik egymással, hogy megbeszélje az időszéri kérdéseket.

A CSILEI ÁLLAMPÓ ÉSZAKAMERIKAI LÁTOGATÁSA

Buenos Aires. (DNB). Rios, Csile köztársasági elnöke elfogadta a kanadai kormány meghívását, hogy az Egyesült Államokban teendő hivatalos látogatása után látogasson el Ottavába is. Rios elnök előreláthatóan június elején utazik Észak-Amerikába.

SVÁJCI KÉPVISELŐ A KUBAI FRANCIA ÉRDEKEKET IS

Vichy. (DNB). A francia külügyminisztérium közölte, hogy a kubai francia érdekek védelmét Svájce ottani diplomáciai képviselője vállalta.

300 ÉVESEK A FINN DIÁKSZÖVETSEGEK. (Helsinki). A finnországi diákszövetség május 15-én ünnepli meg fennállásuk 300 esztendősfordulóját. Az ünnepségeken, amelyre nagy előkészületeket tesznek, megjelennek a több európai államok diákszervezeteinek küldöttei is.

ÖTTAGU BIZOTTSÁG INTÉZI AZ ÉSZAKAMERIKAI SZENBÁNYÁK AL LAMI KEZELÉSBE VALÓ ÁTVÉTELÉT. (Amsterdam). Kennedy Thomas az egyesült államokbeli bányász-szak-szervezetek főtitkára tegnap közölte, hogy Iokos belügyminiszter öttagu bizottságot nevezett ki a szénbányák állami kezelésbe való átvételének lebonyolítására.

ÚJABB POLITIKAI GYLKOSSÁG BULGÁRIÁBAN. (Szófia). Panteff tartalékos ezredes volt rendőrfőnököt vasárnap este, amikor a lakása felé közeledett, több revolverlövéssel lelőtték. A merényletnek sikerült ugyan elmenekülniök, de szemtanuk valóják, hogy a gyilkosságot egy férfi és egy nő követte el. Valószínűnek tartják, hogy ugyanezek a tettesek az utóbbi hetek politikai merényleteinek is. Panteff a rendőrfőnöki állásáról két esztendő előtt mondott le; hivataloskodása idején állandóan nagy harcot folytatott a kommunisták ellen.

KÖTELEZŐ NEMET NYELVOKTATÁS A FINN ISKOLÁKBAN. (Helsinki). A finnországi tanfelügyelők értekezlete a német nyelvnek a finn iskolákban való kötelező oktatása mellett foglalt állást.

SZERB HADIFOGLYOK HAZATERÉSE. (Belgrád). Németországból tegnap egy kórházvonat 429 sebesült szerb hadifoglyot vitt Belgrádba. Ezeket a hadifoglyokat ideiglenesen az egyik katonai kórházban helyezik el, gyógyulásuk után pedig hazabocsátják őket.

DUNANTULI KUTATÓ INTÉZET. Amagyar közoktatásiügyi miniszter megbízta Rónai András egyetemi tanárt, hogy a pécsi egyetemen a Dunántúl részére tudományos kutató intézetet létesítsen és annak szellemi vezetője legyen. Az új intézet igazgatója Szabó Pál dr. magántanár lett.

A NEMET MUNKA-FRONT MEGALKALÍTÁSÁNAK TIZEVES FORDULÓJA. (Berlin). A német Munka-Front megalakításának tizéves fordulója alkalmából nétiön ünnepséget rendeztek, amelyet a rádió valamennyi németországi üzeme közvetített. Az ünnepségnek az adott különös jellegét, hogy azon valamennyi államnak a kikülföldi tei megjelentek, melyek munkásokat küldöttek Németországba. Dr. Ley a Munka-Front vezetője beszédeit mondott s ebben foglalkozott azzal a harccal, amelyet Németország és Európa a bolsevizmus és kapitalizmus ellen folytat. Ley annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy a végső győzelem a tengelyhatalmak és szövetségeseiké lesz. (Rador).

ÉSZAK-IRAN FOKOZÓDÓ SZOVJET BEFOLYÁS ALATT. (Ankara). A szovjet befolyás erősödése Észak-Iránban egyre jobban kihangsúlyozódik. Az észak; tartományokban már bevezették a polgári biztosok intézményét, most pedig a kolhoz-rendszer meghonosításán fáradoznak. Mezőgazdasági gépeket és vasmagvagy csak azoknak a földműveseknek bocsátanak rendelkezésre, akik beiratkoznak a szovjet szervezetekbe. Az irani befolyás a Szovjet terjeszkedési törekvéseit látja ebben a tényben, annál is inkább, mert sem a teheráni kormányt, sem az iráni mezőgazdaságot ellenőrző északamerikai szakértőket nem kérdezte meg a Szovjet az ilyen és hasonló újítások bevezetése tekintetében. (Stefani).

Jelentéseink a harcerekéről

A tengelycsapatok új állásokat foglaltak el Észak-Tuniziában

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint a keleti harcúterén a bolsevisták a kubáni hídfő ellen folytatták súlyos támadásaikat, de tegnap sem sikerült eredményt elérniük. A kemény elhárító harcok folyamatosan vannak.

A keleti harcúter többi szakaszán a nap nyugodtan telt el. A német haderő nehéz tüzérsége jó eredménnyel bombázta Leningrád hadi fontosságú bevezetőit.

A Tuniziai arcvonalon nem voltak jelentősebb harci cselekmények. Terv-

szerű mozdulatok folyamán csapataink az északi szakaszon új kedvező állásokat foglaltak el anélkül, hogy az ellenség mozdulatainkat észrevette volna. Eközben Mateur városát a hadi fontosságú üzemek megsemmisítése után harc nélkül átengedtük az ellenségnek.

Angol repülőgép-kötelek nappali előtöréseket végeztek a megszállott nyugati területek partvidéke ellen. Ez alkalommal 14 angol repülőgépet, köztük 12 bombázót, lelőttek. Légi harcban 2 német vadászipilógép veszett el.

AZ ANGOLSZASZOK HAJÓTERVESZTÉSEGE AZ ÉV ELSŐ NEGYHÓNAPJÁBAN

Berlin. A német tengeralattjárók áprilisi harci tevékenységéről szóló hivatalos jelentés kiegészítéseképpen közli, hogy az angol és amerikai tengeri szállítás a német tengeralattjárók tevékenysége következtében az elmúlt hónapban is újabb súlyos veszteségeket szenvedett. Elsüllyesztettek 63 teljesen megrakott kereskedelmi hajót 423.000 tonnátartalommal; torpedótalálattal megrongáltak még 18 hajót, ezeknek elsüllyedését minden kétséget kizáróan megállapítani nem lehetett, de egyrészt kétségtelenül elsüllyedt. Az áprilisi tényleges veszteség tehát meghaladja a félmillió tonnátartalmát. Ebben a számban nincsen benne a japánok és olaszok

által elért hajószüllyesztési eredmény. Az idei év első négy hónapjában, az angol és amerikai hajózás több mint kétésztől millió barto tonnatartalmú hajótervet vesztett. A tengeralattjárók ezen idő alatt 400 kereskedelmi hajót szüllyesztettek el és ezeknek átlagos nagysága 6000 tonnás volt.

7000 ESETBEN VOLT EDDIG LÉGI-RIADÓ DANIÁBAN

Kopenhága. A dán kormány jelentése szerint a háboru kezdete óta Dániában összesen 7000 légi riadó volt. Ellenséges repülőgépek dán területre 2400 robbanó és 4600 gyújtó bombát dobtak le.

ELTÜNT BRIT TENGERALATTJÁRÓ

Amsterdam. (DNB). A brit hírközlő szolgálat ismerteti az angol tengerügyi hivatal jelentését, mely szerint a Turbulen nevű tengeralattjáró már hosszabb ideje nem adott életjelet magáról és így elveszetteknek tekinthető.

MÉG NEM TUDTAK MEGÁLLAPITANI, MELYEN NEMZETISÉGŰ REPÜLŐGÉPTÜZELT NEWYORK LEGFORGALMASABB NEGYESDÉRE

Berlin. (Stefani). A szombat esti newyorki légi riadóról a következők újabb részletek váltak ismeretessékké:

Amikor a légi veszélyt jelző szírnák megcsaláltak, a város lakossága azt hitte, hogy a szakasos, előzetes bejelentés nélküli próba-riadóról van szó. Nagy riadalom támadt azonban, amikor egy repülőgép — melynek nemzetiségét még most sem sikerült kinyomozni — négy géppuskalövést adott le a Brooklyn-híd környékére. A léghárító ütegek azonnal működésbe léptek.

URANIA: döntő sikerű filmek színháza TELEFON 12 22

Az emberi szenvedés és a létért való küzdelem eposza.

A jégmezők kincse

TUTA ROLL ALLAN BULLIN

Előadások naponta 3, 5, 7, 9 órakor.

Az újításnak engedélyezve.

Hogyan működik a Vatikán hadifogoly-irodája?

A mostani világháború valóban rászolgált a nevére, mert a világ minden részén, szárazföldön, tengeren, levegőben folynak az ádáz harcok. Sokan vesztik el életüket és még többen kerülnek hadifogságba. A hadviselő államok területén számos hadifogolytábor van, amelyekben a hadifoglyok

százazeci-milliói

tartózkodnak. A hadifoglyok is és ott-hon levő hozzátartozóik is hónapokig nem kapnak semmi hírt egymásról. Mindkét részen állandóan nagy az aggodalom, a féltés, a kétségbeesés a hírek elmaradása miatt. Vannak hadifoglyok, akik fogságba esésük óta még egyáltalában nem adhattak hírt magukról és családjuk legfeljebb annyit tud róluk, hogy eltűntek.

A Vörös Kereszt-Egyesület genfi nemzetközi központja tőle telhetőleg mindent megtesz, hogy a hadifoglyok és otthonuk között az érintkezést lehetővé tegye. Régen kiünt azonban, hogy a Vörös Kereszt egymagában nem győzi az ezzel járó munkát.

XII. Pius pápa

aki mindent megtesz a háború borzalmainak és szenvedéseinek enyhítésére, az elmúlt esztendő végén elhatározta, hogy segítségére lesz a világ minden részén szétszort hadifoglyoknak és a Vatikánban hadifogoly-irodát létesít. Az elhatározás hamarosan valóra vált. A Vatikán hadifogoly-irodája igyekszik összeköttetést teremteni a hadifoglyok és családjaik között. Rengeteg levél érkezik naponta a vatikáni fogolyirodába. Aggódo szülők, feleségek, gyermekek írnak egyrészt és hadifoglyok másrészt. Az iroda megtesz mindent, ami csak lehetséges, hogy az üzeneteket továbbítsa és rendeltetésük helyére eljuttassa.

A felebaráti szeretet

gyönyörű munkáját

végzik itt a hadifoglyok és családtagjaik érdekében. Nem nézik senkinek a nemzetiségét, vallását, társadalmi osztályát, politikai pártállását, — minden kérést egyforma szíves buzgalommal igyekeznek elintézni.

Hogy milyen áldásos működést fejt ki a vatikáni hadifogoly-iroda, arra rávilágít az a temélenet hálálkódó levél, amely naponta befut. Egy angol hadifogoly például köszönetet mond, amiért az iroda segítségével hírt kapott Új-Zélandban lakó családjától és választ is küldhetet. Minden előző kísérlete erre vonatkozólag meddő maradt. Egy dél-afrikai a:ya közvetlenül a Szentatyához intézett levelében mond köszönetet, amiért hírt kapott egy olasz fogolytáborban levő fiától. Meghatók kitörősen azok a levelek, amelyeket

gyermeknek vannak.

Egy kisfiú így kezdi levelét: „Kedves Pápa bácsi, boldog ünnepeket kívánok és kérem, nagyon szeretnék hírt kapni a nagybátyámról, aki anyám fivére”. Egy másik leányka így ír: „Szentatyám, az én édes apuám eltűnt a harcokban és egyre sirunk, mert nincsen felőle semmi hír”.

Ezeket a remegő gyermekkezekkel írt leveleket éppen úgy intézik el, mint az ózshajú apák és anyák reszkető ujjjaival papírra vetett sorokat. Nincsen levél, amelyet válasz nélkül hagyának. Némelevél elintézése széleskörű levelezést kíván, tíz-husz tudakozódó levél is íródik, amíg végre a kérdészködőnek megnyugtató választ küldhetnek, vagy pedig meglik a fogoly tartózkodási helyét, ahová az üzenetet továbbíthatják.

Az iroda szolgálatait igénybe veszi valamennyi hadviselő fél, kivéve Szovjetországot. Ez mervevén elzárkózik és a hadifoglyok felől semminemű felvilágosítást nem hajlandó adni.

A husvéti ünnepek

alkalmával a vatikáni rádió is bekapcsolódott a hadifogoly-iroda munkájába. Minden nyelven naponta üzenete-

Lendületes fejlődés

számbavétele volt az aradi „Ajutorul” hitelszövetkezet közgyűlése

A gazdasági erők tömörítésének legjobban bevált módja: a szövetkezeti eszme érvényesítése — hangoztatta Széll Lajos dr. elnök

Arad. Az aradi „Ajutorul” hitelszövetkezet május 2-án, vasárnap délelőtt élénk érdeklődés mellett tartotta meg 11-ik évi rendes közgyűlését, amely egyrészt örvendetes bizonyítékát szolgáltatva a szövetkezeti eszme újabb térhódításának, másrészt fokozta a már eddig is jól kiérdemelt bizalmat a gondos körültekintéssel vezetett, fejlődőképés intézmény iránt.

Dr. Széll Lajos elnök a minorita Kultúrház kistermét zsufolóság megtöltő tagok előtt tartalmas beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Bevezetésül részletesen fejtegette a szövetkezetek előnyeit. Megállapította, hogy a haladó kor tapasztalatai szerint a gazdasági erők tömörítésének és a megfelelő szervezethez kiépítésének legjobban bevált módja a szövetkezeti eszme érvényesítése. A szervezkedésnek ez a formája minden gazdasági rendszer közül a legelőkeltebb, mert a szövetkezetek első-sorban tagjaiknak minél előnyösebb és olcsóbb kiszolgálását tűzték ki célul. Népi részére a szövetkezetek forma szinte nélkülözhetetlen — folytatta az elnök. Pénzügyeink számának csökkenésével kapcsolatban egyre növekvő támogatásban részesítettük hitelszövetkezeteket. Közöttük az „Ajutorul”-t, amely délerdélyi szövetkezetek között ugy taglétszám, mint üzletrész-tőke tekintetében a negyedik helyet foglalja el.

JELENTŐS EREDMÉNYEK

Az elnök Széll Lajos dr. ezután felsorolta a szövetkezeti szervezkedés újabb jelentős eredményeit, a legutóbb

létesített és megalakulóban levő szövetkezeteket, majd kifejtette a szövetkezeti eszme népi szempontból jelentkező előnyeit, amelyek nagyfonságuk és kisemberek vagyonának megőrzése és lehető gyarapítása tekintetében. Utalt ezzel kapcsolatban a Hangya-szövetkezetek Szövetségének közgyűlésére, ahol az összes szövetkezeti vezetők teljes egészében átértékelték a mai kor jelszavát: „minden ember annyit ér, amennyire hasznos lehet népi közössége részére”. Az elnök az „Ajutorul” célkitűzéseinek ismertetésével fejezte be helyesléssel gyakran félbeszakított beszédét.

Az üzletrész-tőke és a betétállomány emelkedése

A szövetkezetek befizetett üzletrész-tőkéje 1942. év végén 1.878.260 lejre emelkedett, de ezenkívül a tagok közül egyre többen helyeznek el betéteket is, ami a bizalom jelének tekinthető. A betétállomány 1942. december 1-én 2.749.549 lejt tett ki, körülbelül 1 millió lejjel többet, mint 1941-ben. A váltótárca 1942. december 31-én 4.912.018 lejt rugott, itt az emelkedés egy év alatt 70 százaléknak felel meg. A jelentés a 75.133 lej tiszta nyereség figyelembe vételével 3 százalékos osztalék fizetésére tett előterjesztést, befejező részében pedig a szövetkezet kulturális tevékenységéről számolt be.

A közgyűlés tagjai egyhangu lelkes-

A lelkes tapssal fogadott elnöki megnyitó után Gado Jenő ügyvezető igazgató előterjesztette az elmúlt évről szóló jelentést, amelyből kitűnik, hogy 1942 december 31-én a szövetkezetnek 2512 tagja volt 1926 lejegyzett üzletrésszel, ami az előző esztendő állománnyal szemben jelentékeny emelkedést mutat. A júliusban megkezdődött új üzletrész-akció kitünően sikerült és már eddig is 1 millió lejen felüli jegyzést eredményezett. Sajnálattal állapítja meg a jelentés, hogy a tehetősebbek és a gazdagok nagyon csekély mértékben járultak hozzá ehhez a sikerhez.

déssel és helyesléssel elfogadták az ügyvezető igazgató jelentését, majd Barczay Abal Astra-gyári tisztviselőt, Kristyó Gyábor sütődetulajdonost és Németh István kereskedőt három évre az igazgatók tagjaivá, Dömötör Bertalan mérnököt, Blaskovits Lajos nyugdíjast és Várhol László mérnököt egy évre a felügyelő bizottság rendes tagjaivá, Török Dezsőt, a római katolikus egyházközség gondnokát, Deák Sándor szőlőbirtokost és Rákóczi Károly cukrázsmestert pedig póttagokká választotta.

A közgyűlés dr. Széll Lajos elnök zárszávaival ért véget. Utána a jelenlevők újabb nagyszámu üzletrész jegyzetek le.

Az új szabotázs-törvény sulyos esetben halálbüntetést ír elő

Bucuresti. A hivatalos lapban rendelettörvény jelen meg, amely az 1941 május 3-i, s az ezt jobbizben módosító szabotázs-törvény helyébe lép.

A rendelettörvény részletesen intézkedik abban a tekintetben, hogy kikre vonatkozik a törvény, mely irányelvek vezeték a nemzetgazdasági minisztériumot a termelés és a javak forgalma irányításában s az árak megállapításában. Rendelkezéseket tartalmaz a rendelet-törvény a termelés biztosítására és előmozdítására, könnyítéseket léptet életbe az iparosok és kereskedők részéről benyújtandó tájékoztató jelentések kérdésében, végül több új büntetés-nemet lé-

telébe, illetve már meglevőket megszigorít. Így például az egymillió lejt meghaladó értékű zárolt, rekvirálható vagy forgalomban levő termékek és árak ismételt be nem szolgáltatása, forgalomból való kivonása, megsemmisítése halálbüntetéssel jár.

Módosította a rendelettörvény az ilyen természetű ügyekben eddig érvényben volt bírói eljárást s azt jelentékenyen meggyorsítva kimondotta, hogy állított áruzsora esetén a bűnösöket még ugyanazon a napon, de legkésőbb a következő napon bíróság elé állítják.

Az új szabotázs-törvény részletes ismertetését pénteki keltezésű Gazdasági és jogi figyelőnkben közöljük.

Ujabb német közlés a katyni leletről

NYILVÁNOSSÁGRA HOZTÁK A LENNÉL TISZTEK TÖMEGSIRJÁNAK MEGVIZSGÁLÁSÁRA KIKÜLDÖTT NEMZETKÖZI ORVOS-BIZOTTSÁG TAGJAI ALTAL ALÁÍRT JEGYZŐKÖNYVET

„A halál oka valamennyinél tarkó-lövés”

Berlin. (DNB). A német külügyi hivatalban tegnap külföldi újságírók előtt jegyzőkönyvet olvastak fel, amelyet tizenkét neves külföldi egyetemi tanár a katyni erdőben vett föl. A jegyzőkönyv megállapítja, hogy a lengyel tiszteket kivétel nélkül 1940 márciusában és áprilisában gyilkolták meg. A halál oka valamennyinél tarkó-lövés. A jegyzőkönyvet a vizsgálatra felkért mind a tizenkét orvostanár sajátkezűleg aláírta.

A nemzetközi bizottságban olasz, román, magyar, belga, bolgár, finn, horvát, svéd, holland és svájci egyetemi tanárok vettek részt.

Sz m o l e n s z k. (DNB). 1943. április 30-ig a katyni halálérdőben hirneves

külföldi bűnügyi szakértők jelenlétében 982 lengyel tiszt holttestét hantolták ki. A kihantolt holttestek 70 százalékának személynazonosságát sikerült kétséget kizáróan megállapítani. Eddig összesen hét tömegsirt nyitottak föl, amelyek közül a legnagyobbban 2500 tiszt holtteste van. A szakértők a holttestek beható megvizsgálása után a következő következtetésre jutottak: Nincs semmi kétség arra nézve, hogy valamennyi tisztet fej-lövésrel gyilkolták meg. Az áldozatok legtöbbje csak egyetlen, néhányan két és csupán egyik kapott három lövést a nyakszirtjébe. A lövéseket kivétel nélkül 8 milliméternél kisebb kaliberű pisztolyokból, közvetlen közelből adták le.

X

és más egyházi személyekkel is felkerestették. Szerteszt a világon számtalan azoknak a száma, akik halálával gondolnak a vatikáni hadifogoly-irodára és XII. Pius pápára, aki azt életre hívta.

„Megújulni vagy elmerülni!” — Franco beszéde —

Madrid. Franco tábornok, spanyol államfő, aki jelenleg szemleuton van, egyik beszédében kijelentette, hogy a béke háborúja sulyosabb volt a polgárháborúnál. Ezzel azt akarta kifejezésre juttatni, hogy fáradozásával sikerült a nemzeti Spanyolországban a gazdasági és szociális viszonyokat közmegelegedésre följavítani. „Megújulni vagy elmerülni”, — erről van ma szó! — mondta Franco. Spanyolország a multban egy ideig csak szenvedő alanya volt a történelemnek, de maga nem csinált történelmet. Az 1936. évi júniusi nemzeti forradalomnak az volt mélyebb jelentősége és igazi értelme, hogy Spanyolországban új irányt jelölt ki, hogy az ne legyen többé sem a véletlen, sem pedig a hatalmasabbak játékszere.

Rendelet a mosdószappan és mosdószappan árusításánál

Bucuresti. Az országos ár-kormánybizottság közli, hogy május 1-től kezdve csak félkilogram és egy kilogram suly hasábalaku mosdószappan árusítható, ahogyan az ipariügyi, kereskedelmi és bányauügyi államtitkárságnak a hivatalos lap február 10-i 34. számában megjelent 146.097/27.475. számú rendelete ezt megállapította. A szappanba a készítő gyár vagy üzem belepelési a gyár vagy üzem nevét, esetleg jegyét, a szappan zsirtartalmát és a kicsinybeni árat darabonként. Ennek a szappannak az ára félkilogrammos csomagolásban 192 lej, kilogrammos csomagolásba 384 lej. Az árat az ár-kormánybizottságnak a hivatalos lap március 12-i számában megjelent 123. számú rendelete szabta meg.

A mosdószappan árusítása tekintetében az ár-kormánybizottság rendelete kimondja, hogy június 15. után kizárólag a rendelet szerint készített mosdószappan árusítható. Ennek árat ugyan-csak a 123. számú ár-kormánybizottsági rendelet szabályozta: 100 grammos csomagolásban 91 lej, 130 grammos csomagolásban pedig 118 lej darabonként kicsinybeni eladásnál.

Érettségi...

Régi, régi verőfényes májusvégi napot eszünkbe. A boldog diákok izgalmas befejezése. Érettségi... Mennyi örömmel, remegéssel siettünk élelünknek a komoly eseménye elé. „Érett” emberek leszünk, sőt a bennünket „megillető” tisztelettel fogadjuk az alsósok irigy pillantásait, melyek ezt mondták: Még néhány nap s ezelnék nem parancsol senki fia... Micsoda büszkeség jöhet el mindnyájunkat ennek a tudatára.

Az iskolai év utolsó napjain sokan közzük már letették a nyolcvéses diáksapkát, kalapban jártunk a gimnáziumba s a bennünket „megillető” tisztelettel fogadjuk az alsósok irigy pillantásait, melyek ezt mondták: Még néhány nap s ezelnék nem parancsol senki fia... Micsoda büszkeség jöhet el mindnyájunkat ennek a tudatára.

S mégis olykor-olykor elégikus hangulatban gondoltunk vissza a lepergett időre. A sok kedves élményre, a feléltlen diákkorra. Elkkor egyszerűen szerkesztésről a nagy fogadkozások és tervek rózsaszínű felhője s mögötte feltűnt a felsől szorongó kisfiú; legszívesebben megállítottuk volna az időt, ha lehetett volna.

As örömmel és az ismeretlenül való félelemnek e keveréke jut ismét eszünkbe ma, hosszu letűnt évek után. Most már nem szurkolunk a veségdi miatt. Az iskolai gondokból az élet gondjai lettek.

Lassan megtaláltuk életünk célját, ezáltal nem magunkért rettegünk, hogy vajjon sikerül-e az első nagy „hic Rhodus, hic salus”, hanem gyermekeinkkel együtt újból átéljük azt, amelyen egyszer keresztülmentünk, de amelynek emléke mindig és örökké bennünk él: az érettségit.

Vallásos ünnepély. A timisoarai-temesvári evangélikus templomban vasárnap, május 9-én Anyák Napján délután 5 órakor vallásos ünnepélyt rendeznek. Ajtay Gábor sentesulnoui-üjszentesi református lelkész „Az édesanya lelke” címen előadást tart, Schemmel Viktor evangélikus lelkész pedig „A szeretet parancsa” címen Szentírást magyaráz.

Idegenek ellenőrzése Aradon. Az aradi rendőrség felszólítja mindazokat az idegen állampolgárokat, akik személyazonosságai igazolványait az 1943. évre még nem hosszabbították meg, hogy haladéktalanul jelentkezzenek az idegenellenőrző hivatalban és saját irataikon kívül hozzák magukkal feleségük és gyermekeik születési bizonyítványát is. A jelentkezési idő tíz nap múlva lejár és azokkal szemben, akik a jelentkezésnek nem tesznek eleget, a törvény rendelkezéseit alkalmazák.

Munkatáborba utaltak egy bentest. Deliceanu Constantin tábornok, timisortorontali-temesvartorontali megyei prefektus Lambrecht Ferenc frateliai-ujkissodai bentest és mérszáróst, mert az a legmagasabb árnál drágábban mérte ki a húst, két hónapra munkatáborba utalta. A bentest a timisoarai-temesvári fogházba rendeli munkára.

Adomány. A tüzkárosult Juhász család részére R. D. a Déli Hírlap kiadóhivatalában Szent Antal nevében 200 lejti adományozott.

Vashordók

50, 100, 200 liter űrtartalommal horganyzott és vaslemezből állandóan kaphatók

Bozsák-műveknél

TIMIȘOARA, II., Gloriei-utca 11. szám alatt. Távbeszélő 37-06.

Május 6. csütörtök
R. k.: János ap. evj
Protestáns: Frida
Ortodox: Jób

Hírek

Napkelte: 4 ó 37 p
Napny.: 19 ó 17 p
A nappal hossza: 14 óra 40 perc.

A Déli Hírlap megjelenik minden nap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Brătianu 3. Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap házhoz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólamlások Reclama hirdető-irodában. Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

A PÁPAI NUNCIUS BUKOVINAI LÁTOGATÁSA. (București). Cassulo András bucaresti pápai nuncius többnapos látogatásra Bukovinába érkezett. Cernautiban a pápa követét a hatóságok élén Dragalina Corneliu tábornok, Bukovina kormányzója üdvözölte. Cernautiban Cassulo nuncius meglátogatta a katólikus templomokat, a hadihórházat s több jótékonyági intézményt, majd udvariassági látogatást tett a görögkeleti metropolitánánál.

Gyász. Súlyos csapás érte Gaszner Józsefet, a „Süddeutsche Tageszeitung” főszerkesztőjét. Édesanyja, özvegy Gasznerné született Lukás Marianne 77 éves korában meghalt. Holttestét Lovrinba szállítják, ahol ma délután helyezik örök nyugalomra.

A városi munkaszolgálati nyilatkozatok betérjesztése Timisoara-Temesvárott. Timisoara-Temesvárott a városi munkaszolgálatl kapcsolatos bejelentő-ívek szétosztása s a kitöltött ívek betérjesztése folyamatban van. Az ívekre többek közt be kell írni a születési évet és hónapot, a foglalkozást és évi jövedelmét; a járművek tulajdonosainak fel kell tüntetniük, hogy milyen járművek és hány igavonójuk van. Meg kell jelölni azt is, hogy valaki természetben kívánja-e leróni munkakötelezettségét, másokkal végezteti el a munkát, vagy pénzben akarja megváltani. A kérdőívkre nyomtatott szabályrendelet értelmében munkaszolgálatra kötelezettek a nagányszemélyek éppúgy, mint a jövedelmező célu jogiszemélyiségek. Az utépítési munkakötelezettség alól mentesek a hadirokkantak, a katonai előképzős oktatók, a tényleges katonák, községi képviselői tagok, hadiözvegyek s a férjes asszonyok, valamint a kiskorúak, a hajadonok és özvegyek, ha nincs szekerük vagy igavonójuk és évi jövedelmük nem haladja meg a 10.000 lejt. Mentessülnek a betegek és munkaképtelenek, valamint a 60 éven felüli férfiak és nők is, ha nincsen szekerük és igavonójuk és évi jövedelmük 10.000 lejnél nem több. Megállapítja a szabályrendelet, hogy a katonai összpontosítás tartama szerint miként módosul a munkaszolgálati idő. Az utépítési munkaszolgálati évi öt napra szól. Akinek 2-6 járműve van, még két napos munkaszolgálatra köteles, járművenként. Akiknek nincsen szekerük, vagy motoros járművük, az ötnapos munkaszolgálaton felül még 3 szekérszolgálatot megváltást fizetnek, ha 100.000-200.000 lej a jövedelmük, 200.000-300.000 lejes jövedelem után 4 szekérszolgálat, 300.000-400.000 lejes jövedelem után 5 és 400.000 lejnél nagyobb jövedelem után 6 szekérszolgálatot megváltást. A kérdőíven hivatalból töltik ki, a bejelentett adatok alapján, ki hány napos szolgálatában kötelezett. A munkaszolgálati bejelentésekkel kapcsolatban értesülünk, hogy a nyilatkozatban az évi jövedelmet kell feltüntetni. A kérdőívek egy részén ugyanis nincsen megjelölve, hogy az évi összeg irandó be és ezért némelyek havi jövedelmüket írták be. Kijelentették illetékes helyen, hogy a feleség minden esetben mentes ezáltal a munkakötelezettség alól, hasonlóan teljesen mentessülnek a rokkantak, tényleges katonai szolgálatot teljesítők, hadiözvegyek és katonai előképzős oktatók. Timisoara-Temesvár városa, mint továbbá értesülünk, a munkaszolgálat megváltására a szabályrendeletben megállapított legalacsonyabb összeget állapította meg. Ez munkanaponként 300

lejt rug, vagyis egy-egy személy öt munkanap megváltására 1500 lejt fizet. A szekérszolgálatas napját 800, a motorosjárműért 1700 lejtben állapították meg. A kézkerével való szolgálatas megváltásán kívül ki-ki szekérmegváltást is fizet, ha nincsen szekere. 5 szekérnap megváltása 4000 lejt, 7 nap 5600 lejt, 9 nap 7200 lejt, 11 nap 8800 lejt és 13 nap megváltása 10.400 lejtbe kerül.

A tanár ur tudományos könyvet ír. Miközben pillanatra abbahagyja a nehéz munkát, hogy kipihenje magát, megszólal kisfia: Jánoska:

— Mondd, apu, mibe halt meg a Holt-tenger?

— Nem tudom, kisfiam.

Két pernyi csönd.

— Apu, hova lesz az, amit az ember álmodott, akkor, amikor fölébred?

— Nem tudom, Jánoskám.

— Hát azt tudod, hogy hány százalékja van a halnak?

— Azt se tudom. De ne kérdezz annyit fiauskám, mert úgy jársz, mint az egyszerű kisfiú, aki nagyon kíváncsi volt és végül maga is kérdőjelle vált.

Jánoskának fölragyog a szeme.

— Kérdőjelle? Igazán?

— Igen.

— Igazi kérdőjelle?

— Igazivá.

— És mondd, apu, hogy tudta maga alatt tartani a pontot?

(*) Halálozás. Lupp Adám szabó e hó 4-én elhunyt. Temetése 5-én, délután 4 órakor lesz az aradi alsó temető halottasházában.

(*) Orvosi hír. Dr. Baruch Felix hazaérkezett és újból fogad orvosi műtermében (laboratóriumában). Timisoara, Luther-tér 1. alatt. Távbeszélő 19-15.

(*) Köszönetnyilvánítások. Mindazoknak, kik drága halottunk, Hajós Sarolta temetésén megjelentek, ravatalára virágot, koszort helyeztek, részvétüket fejezték ki, ezután mond köszönetet a gyászoló Hajós-család Aradon. — Mindazoknak a rokonoknak, barátoknak és a Lengyel-butorgyár munkásainak, akik özvegy Sandtner Dávidné temetésén megjelentek, ravatalára virágot, koszort helyeztek, ezután mond köszönetet a gyászoló Sandtner-család, Arad.

— Mozik műsora. Szerda, május 5: Timisoara - Temesvár: Apolló: „Scherlock Holmes”, Capitol: „A nagy árnyék” (Heinrich George), Corso: „A két árva” (Alida Valli), Thalia: „Válási utazás” (Heli Finkenzeller). — Arad: Aro: „Boccaccio”, Corso: „Dalolj, neved, szeress” (Giuseppe Lugo), Forum: „A családott asszony” (Clara Calamai, Sandro Ruffini), Urania: „Jégmezők kincse” (Tuta Roll, Allan Bahlin).

— Ügyeletes gyógyszerárak. Szerda, május 5: Timisoara-Temesvár: Belváros: dr. Lupea (10 Mai-utca 3). Gyárváros: Maszalts (Badea Cartan-tér 8), Erzsébet-város: Sarga (Porumbescu-utca 1), Józsefváros: Pildner-Steinburg (Dragalina-tér 15), Mehala: Chioreanu. — Arad: Strelkovszky (Avram Iancu-tér), Danciu (a megyeháza mellett). — Fratelia-Ujkişoda: Panaioth. — Freidorf-Szabadfalu: Eremici.

Román újságírás Észak-Erdélyben

George Sbarcea, a Curentul című bucaresti napilap munkatársa Németországban és Finnországban tett utjáról visszatérőben látogatást tett az észak-erdélyi románság Kolozsvárott megjelenő újságjának, a „Tribuna Ardealului”-nak szerkesztőségében. Az erről szóló cikkből közöljük az alábbi részleteket:

— Délután, — írja — amikor a Felek-alatti város természetellenes, álomszerű csendbe süllyed, a szerkesztőségbe felhallatszik a gépek süket zakatolása. A szobák ilyenkor megtelnek étellel, a levegőben a friss nyomdafesték szaga terjed s az erdélyi újságírás nagy alakjai járnak az asztalok között. Megsimogatnak egy gondterhelte homlokot, a fehér papírra odaesőppentik a megfelelő szót és a derültség magját hintik a románok fájdalmára ráboruló fiatalok szívébe.

— Ugyan ki emlékszik még — folytatja a cikk — a hegyekentuli tartomány sajtójának hősi multjára? A megvalósult álmok szerény és hajthatatlan profétáira, a nagy sikerek hirdetőire, az egykori újságíróknak a jövőbe vetett olthatatlan hitére? Hogyan koncentráltak a rossz papíron, kezdetleges technikai kiállításban készült néhány oldalas újságba a köz vágyait és az egész nemzet visszhangját. A nép körébe került minden példány felért egy megnyert csatával, minden oldal a románság lelke fölé kiterjesztett háromszíni lobogóhoz hasonlított. A zaklatott népek két mentsvéra volt: a templom és az újság.

— Tis Iacob, a „Tribuna Ardealului” szerkesztője s a többiek akik lelkiüket adják a kolozsvári újság festékébe, ismerik azoknak a harcoknak a jelentőségét, amelyeket Erdély román multjában az újságírók vívtak... Újságot írni annyira mint a nemzet valamennyi harci síkján jelen lenni. Újságot írni olyan körülmények között ahogyan az a „Tribuna Ardealului”-nál történik, nem csak azt jelenti, hogy harcolni kell, hanem védekezni is. Ki tudna győzni a hit titokzatos lángja nélkül, anélkül hogy személyes gyötrelmet ne azonosítaná a nép gyötrelmével?

— Amikor az elmúlt ősön Kolozsvárott jártam, néhány órát töltöttem a volt Regina Maria utcában levő szerkesztőségben. Ott, egy zakatoló írógép mellett az egész harcoló Erdély gyülekezett. Erdély, amely eszoritbanl etnikai létét, idegen befolyástól mentes lelkét akarja. Mennyi energia fecsérlődik el a „Tribuna Ardealului” sötét szobáskáiban!... Azt hittem hogy ezek az emberek egyedül vannak, s kiderült, hogy a nemzet minden órában, minden pillanatban velük érez... Amit ezek nap mint nap papírra vetnek nem gyalázkodás valóki ellen, nem is az emberiséghez intézett tiltakozás: lángoló szeretet-nyilvánítás az a népdalok, a bihariak páratlan varrottasai, a bánffyenyudi és kalácsai famunkások kezűgyűssége... Iránt. Minden mondat felér egy tüzes lávazuhattal, minden újsághasáb az erdélyi románság lelkiismeretének mélyéből fakadó végtelen nagy visszhang...

— Kár, — fejezi be cikkét Sbarcea — kár, hogy nem lehet valamennyi újságíró Romániából a kolozsvári szerkesztőségbe küldeni hogy megtanulják... mit jelent az igazi harcos sajtó egy olyan eszményért, amely a legfőbb támasza a nemzetnek a megpróbáltatás óráiban. A „Tribuna Ardealului”-nál levők fáradása egykor majd tényleg fejezetét adja az erdélyi sajtó történetének!...

K R A T E Y L - c í r k u s z

Timisoara, átköltözött és

IV. ker., Fröbl-utcába

s z e r d á n, május 5-én lesz a megnyitó előadás este 9 órakor Szombaton és vasárnap 2 előadás d. u. 4 és este 9 órakor.

Mennyi gyapjút

kötelesek a juhtenyésztők beszolgáltatni és milyen árat kapnak érte

București. A katonai és polgári ellátási államtitkárság, illetve az országos ár-kormánybizottság rendeletileg szabályozta a juhtenyésztők részéről saját szükségükre megtartható gyapju mennyiségét és a beszolgáltatandó gyapju átvételi árát minőség szerint.

A BESZÓLGÁLTATANDÓ GYAPJU-MENNYISÉG

Az ellátási államtitkárság rendelete úgy intézkedik, hogy a juhtenyésztők a május 10-én kezdődő nyírásból származó gyapjuból elsősorban bizonyos szabott mennyiséget kötelesek beszolgáltatni. Ez, egy-tíz curkángyapjas juh gazdájánál 700 gramm gyapju juhonként, tíz curkángyapjas juhon felül a beszolgáltatandó fix mennyiség 1 kilogramm juhonként. Minden cigája-juh gyapjából (tekintet nélkül a juhok számára) a beszolgáltatandó mennyiség egységfel kilogramm juhonként; szpanka juhoknál 2 kilogramm, merinói juhoknál pedig kétésfél kilogramm. Más fajta juhnál tíz juhig 700 gramm, ezen felül 1 kilogramm a beszolgáltatandó mennyiség.

A rendelet hangsúlyozza, hogy csak a fenti mennyiség beszolgáltatása után van joga a tenyésztőnek háztartása számára legfeljebb 5 kilogramm mosatlan gyapjút megtartani. Ami a megszabott és visszatartható mennyiségen felül marad, szintén beszolgáltatandó.

Ha a tenyésztő úgy véli, hogy a megállapított mennyiséget nem éri el a nyírás alkalmával, ezt jelentse írásban az illetékes községi előljárásnak, amely megbízottat küld ki a nyíráshoz. Ennél a nyírásnál a csendőrség kiküldöttje is megjelenik.

A gyapju átadása a mezőgazdasági szindikátusok szövetségének gyűjtőszerveinél történik.

A GYAPJU ÁTVETELI ÁRA

Az ár-kormánybizottság ár-szabályozó rendelete értelmében az anyaggyapju ára cigája gyapjunál 700 lej, szpankánál 840 lej, merinónál 1050 lej, sztogosnál és kadrlaterinál 620 lej, fehér és fekete curkánál 510 lej kilogrammonként. A hulladékgyapju ára tele az illető gyapjufajta árának.

A bőrről nyírt gyapju cigája-gyapjunál 560 lej, szpankánál 670 lej, merinónál 840 lej, sztogosnál és kadrlaterinál 496 lej, fehér és fekete curkánál 430 lej kilogrammonként.

A cserző-gyapju ára cigájánál 810 lej, szpankánál 970 lej, merinónál 1210 lej, sztogosnál és kadrlaterinál 710 lej, fehér és fekete curkánál 590 lej kilogrammonként. Az ár a 65 százalékos adásu gyapjura értendő. Ennél nagyobb vagy kisebb adásu gyapjunál az ár arányosan változik.

A megállapított árak a gyűjtőközpontokban vagy ha a gyűjtést a megbízott szervek a helyszínen végzik a tenyész-tőhöz legközelebb eső vasúti állomáson átadva értendők. A gyűjtőszervek a beszolgáltatott gyapju ellenértékének fizetéseként az összegből az adót levonja.

Oriási szenzáció lesz a Névtelen lovag Amadeo Nazzari-val

ARO, Arad TELEFON 24-45

Május 1-től kezdve rendkívüli bemutató

Boccaccio

Az olasz irodalom egyik nagyságának életéből. A film két gátlós kalandok és Souppé muzsika kíséretében.

KAZINCZY EMLÉKE A SZTRIGY MELLETT

Óthuru lant, fölötte lepke...

KŐOSZLOP JELEMI A NAGY MAGYAR NYELVJÚTÓ KEDVES TARTÓZKODÁSI HELYÉN A BISCARIAI-DÉDÁCSI KASTÉLY PARKJÁBAN

Kazinczy Ferenc, az apostoli munkásu nagy nyelvújító, a magyar irodalom ujjaszületésének legnagyobb vezérégyénisége, élénk barátságot tartott fenn erdélyi főúri családokkal, akiknek a költő mindenkor szívesen látott vendége volt. Ez a barátság Török Zsófia grófnővel történt házassága óta még jobban elmélyült. Így került ismeretségbe a nagyműveltségű Kohányi-Kocsárdy Zsuzsánnával is, aki később Gyulay Ferenc grófnak lett a felesége. A Gyulay grófi család az 1816. év nyarán Andrásfalván tartózkodott és Kazinczy erdélyi útjának éppen az volt a célja, hogy a fennkölt szellemű Gyulay grófnő többszöri meghívására a családot otthonában felkeresse. Kazinczy ezen az utazásán szerzett tapasztalatait és feltehetően élményeit később a klasszikus szépségű „Erdélyi levelek”-ben örökítette meg.

A HÁRMAS SZILFACSOPORT ALATT

Igy történt, hogy Kazinczy az 1816. év nyarán Eugénia leányával utrakelt. Előbb Andrásfalván volt a ház dédelgetett vendége, innen aztán Sighisocan-Segesváron, Mediașon-Medgyesen és Sibiu-Nagyszében keresztül eljutott a Gyulay-grófi családnak Hunedoara-Hunyad megyében Biscaria-Dédács községbe fekvő kastélyába.

Az ősi kuria, amelynek Kazinczy vendége volt, a Simeria-Piski községtől mindégy negyedórnyira fekvő Biscaria-Dédács községben állott. A kastély a Maros diluviális párkányán feküdt s mintegy száz holdat kitevő pompás park övezte. Északról a Maros ölelte körül, míg közvetlenül a kastély alatt a szeszélyes kanyargó Sztrigy vize szelte át. A terrasz alól a föld szivéből kristályvizű forrás buzogott alá, mely pár lépéssel odább kis tavacska alkotott. E forrás vize egy gesztenyefa alatt vezetett egy szilfaberek árnyásáig. Ez volt Kazinczy legkedvesebb tartózkodási helye. A költő az 1816. év augusztusának legnagyobb részét e kastélyban töltötte Gyulay grófnő vendégeként és ott tartózkodása idején különösen a hármasszilfacsoport árnyékában szo-

kott megpihenni. Elméláztatott, olvasgaltott itt, muzsájával társalkodott, vagy az odaintegető devai-dévai várat szemlélte. Annnyira szerette ezt a meghitt, árnyékos neiyet, a park tiszta levegőjét, a szilfalevél hajg suttagását, madardalos csöndjét, hogy amikor a szép napok elteltével bucsuznia kellett, arra kérte vendégátót, hogy kedves helyét emlékekkel jelöljék meg.

„E HELY LEGYEN ENYÉM...”

Erről az óhajáról az „Erdélyi levelek” 269. oldalán, a XXII. levélben így emlékszik meg: „Akarám, hogy boldogságon maradjon feun emléke, hogyha igaz barátaink közül valaki e szent helyre lép, mondja el itt epigrammat s nevemet nevezze, hogy e hely legyen enyém, mikor én már nem leszek is. Igenis, leszen idő, hogy e szép gye enyémnek fog nevezetüni”.

Az epigramm címe „Dédács, Hunyad vármegyében” s alatta az ajánlás: „Gróf Gyulay Ferencnéhez”. Ez a költemény a költőnek a páratlan szépségű ősi parktól, az ott eltöltött feledhetetlen szép napoktól és a vendégátó családjától való bucsudála volt.

Kazinczy Ferenc kedves helyének emlékkövel megjelölése iránt való óhaját Gyulay grófnéhoz intézett későbbi leveleiben megismételte. A költő óhajának teljesítését azonban sok gátló körülmény közbejötté keseletette, úgy, hogy az óhaj a költő életében valóra nem váhatott. Hatvanöt esztendő telt el a költőnek 1816-ban tett látogatása óta, mire az akkor már szintén régen porladozó Gyulay grófné, a nagyanya, helyett a kegyeletes unoka, Fáy Beiané, Kun Irma grófnő teljesítette a költő óhaját. Kazinczynek kedves tartózkodási helyén, a szilfák his lomojai alatt mintegy két méter magas kőoszlopot emeltetett. Erre elől óthuru lantot, e fölül pedig lepkealakot vésetett, amelyet valamikor maga Kazinczy rajzolt meg. A lant alatt ez a felírás olvasható: „Kazinczy Ferenc kedves helye, 1816”. Az oszlop tetején koronaként terraktoka kehely áll. Az emléket kegyeletes ünnepepy keretében, 1881. szeptember 25-én,

Kazinczy halálának 50. évfordulóján avatták föl.

A vadregényes park és az emlékmű ma is fennáll, bár az ősi kastély és az öreg szilfák, melyek his árnyékkal fődőtök a vándort, és lombjuk suttagásával álmodozásba ringatták lelkét, vele együtt elmúltak.

KEGYELETES KÖTELESÉG

E sorok írója, aki itt él az emlékmű közvetlen közelében, úgy érzi, kegyeletes kötelességet teljesít, ha az emlékmű felavatásának keltét feljegyzi. Ez a méltó a feljegyzésre, hiszen egyik része, epizódja annak a gazdagon változatos képsorozatnak, amelyből a nagy nyelvújító emberi és irodalomtörténeti alakja összetevődik.

A régi helyén épült új kastély és százas park mai birtokosai, Ocskó Ocskay István, a híres Ocskay brigádéros kései leszármazottja és családja, áldozatos kegyelettel őrzik a kastély egykori vendégének köbformált emléket. A kastély és a park látogatóinak büszkén mutogatják az emléket.

A sok külföldi virág és különleges ritka fa között ott áll az emlékmű és hirdeti annak a férfúnak az emlékét, aki a magyar irodalmi nyelvből annak idején éppen az idegenből származó sok gyomot irtotta ki és ha lelkes igyekezetben néha tulzott is, mégis soha el nem evülő érdeme marad, hogy egészséges és friss hajtásokkal oltotta be nyelvünköt és hajlékonnyá, zengzetesebbé, nemesebbé és magyarábbá tette.

Serecsély Béla

SPORTHIREK

A Chinezul-CANT kiváló öklövív-csapata vasárnap és hétfőn Petroșani-Petrocsényban, illetve Lupeni-Lupényban vendégcserepel a Jiul és Minerul öklövív ellen.

Timișoara-temesvári öklövív győzelmei. Bucureștiben vasárnap zajlottak le az országos CFR öklövív bajnokság döntő küzdelmei. Három timișoara-temesvári öklövív, Dumitru Marin, Marin M. és Cocoli F. szereztek bajnoki címet.

A magyar válogatott labdarúgó keret ma, szerdán újabb edző mérkőzésen készül a május 16-i svájci szereplésére. A mai edzésen a Tóth, Csikós — Szűcs, Szalai — Sárosi III, Kónya Pérenyi, Polgár, Lakat — Németh, Sipos, Marosvári, Zsengeller, Bodola, Tóth III összeállítású keret a gyakorlás első részében a Ganz TE, a második részében pedig a Ferencváros együttese ellen játszik. A genfi válogatott mérkőzést a német Bauwens dr. vezeti.

Lanzi vereséget szenvedett a vasárnapi római atlétikai versenyen a 400 m-en Batalinótól, aki 49.8 mp alatt ért elsőnek a célba. A 800 m-en azonban Lanzi kárpótolta magát az előző vereségért és 1:57.8 idő alatt győzött. Ugyanezen a versenyen Romeo 390 cm-t ugrott ruddal, míg a magasugrásban Campagner 192 cm-el győzött.

Határidő napló

MÁJUS 6:

Azok a bérlők, akik burkolt melék-szerződés alakjában bármilyen emen külön összeg fizetésére kötelezték magukat, eddig a napig kérhetik a döntőbírósgától a szerződés felülvizsgálását és a bérösszeg megállapítását. Ugyan-csak eddig a napig illetékeztethető bíragsmentesen a pénzügyigazgatóság a főszerződés összegéhez hozzáadott melélszerződéssel emelkedett bér szerződés.

Az a háztulajdonos, akinek szerződés-meghosszabbításban részesülő zsidó lakásbérlője, továbbá állampolgárság nélküli idegen, vagy Nansen-utlevél, végül a 40 százalékban zsidó tőkájú társaság bérlője van s a tulajdonos és bérlő között csak szóbeli szerződés létezik, a bérlő hadiségely kötelezettségének ellenőrzése végett írásbeli bejelentést tesz a pénzügyigazgatóság. A bejelentésben feltüntetni a zsidó bérlő nevét, foglalkozását, lakhelyét és a bér összegét.

Mosolygó történelem

DIPLOMATA

XIII. Lajos, kiseretében Richelieu bíborossal, megállt az ajtóban és rosszkedvűen rászólt a kardmáhsra:

— Menjen csak előre, hiszen ugys maga az, aki Franciaországban uralkodik!

Richelieu kivette az ajtónálló kezéből az égő gyertyát és mely meghajlással azt felelte:

— Sire, én csak akkor előzhetem meg Felsőgedet, ha legkisebb szolgáját helyettesitem.

A TIZENHÁRMAS SZÁM

XIII. Lajos és Ausztria Anna Irigynél nagy szerepet játszott a tizenhármasszám. A herceg neve, Louis de Bourbon ugyanis tizenhárom betűből állott, a tizenharmadik évében volt és a tizenharmadik Lajos nevű király volt Franciaország trónján. Az ifjú hercegnő Anne D'Autriche neve szintén tizenhárom betűből állt, kora megegyezett a hercegével és éppen ő volt a tizenharmadik infánsnő, akit Anna névre kereszteltek.

A NAGYITKÜ CSASZAR

Maximilianus császárrol jegyzik fel, hogy felesége azért szeretett beléje, mert csodálta rendkívüli evési tehetségét. Állítólag 40—60 font húst evett és utána megivott egy akó bort, de még mindig maradt annyi ereje, hogy egy megterhelt kocsit egymaga elhuzzon. Napjában hétszer étkezett, minden alkalommal pompás étvággyal és a szokásos mennyiséggel.

A FELSÉGSÉRTŐ PAPAGAJ

Nagy Péter cárról írják, hogy barátai

körében gyakran mondogatta: „Nem veszem el Katalint!” Mikor egy alkalommal Katalin volt a cárnai, egyszerre megszólalt a papagáj: „Nem veszem el Katalint!” A későbbi nagy cárnó sértődötten felugrott és azonnal elhagyta a palotát. A cár mosolyogva simogatta meg a kis árulót, a felségsértésért megkegyelmezett, elvette Katalint, a rossz nyelvek szerint már csak azért is, hogy rácafoljon a papagájra.

A KÖLTŐ

Egy párisi társaságban, amelyben Talleyrand, a híres államférfi is jelen volt, Chateaubriandról, a költőről beszélgettek. Miután megállapították, hogy ő a leghiubb és a legelbizakodottabb lény a világon, valaki megemlítette, hogy a költő az utóbbi időben siketségéről panaszokodik.

— Persze — jegyezte meg Talleyrand. — Amióta nem beszélnek oly sokat róla, azt hiszi magáról, hogy süket.

CLEO DE MÉRÓDE

Cleo de Mérode, a mult század végének egyik híres nőalakja, idős korában is megőrizte szépségét és fiatalos báját.

Egyik lovagnak lelkes bókjára mosolyogva felelte:

— Kedves barátom, tudja-e, hogy a napokban töltöttem be a hatvanadik évemet?

— Ó, asszonyom, az még egyáltalán nem kor, — felelte buzgón a lovag.

— Az igaz, — mondta tűnődve a tán cosnó, — nem kor egy katedrálisnak. De egy asszonynak...

Apróhirdetések

KORSZERU, különbejáratú butorozott szobát, fűrdőszobahasználattal keres: Haász-ügynökség, Arad, Eminescu-utca 30. Telefon 22-24. (1074)

ÖTVENEVÉS nő állást keres mint főzőnő. Háztartás és kerti teendőiben járatos. Címeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (1075)

KERITÉS-oszlopok eladók. Arad, Miron Cristea-tér 11. (1076)

HATSZEK-ügynökség, Arad, Carol-körút 17. Telefon 16-95. Há-ajánlatok. Összegek ezrekben. — 20.000: korszerű sarokbervilla. — 10.000: belvárosi ingatlanokomplexum. — 3300: belvárosi négylakásos 300 öles telek. — 2600: jójövedelmű többlakásos, fűrdőszobákkal. — 2260: Carol-körút mellett 3 szobás, nagy telekkel. — 1500: állomásonál 4 lakás. — 800: Astra-nyárnál magasföldszintes kétlakásos új épület. (1078)

JÓL FŐZŐ mindenest bizonyítványokkal azonnali belépésre alkalmazók. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (1079)

KERTI BUTORZAT, összezsukható ágy eladó. Arad, Alexandri-utca 6, ajtó 5. (1080)

VESZÜNK megbízásból nagy gyári szőnyeg, alpaka evőeszköz, jeles porcellán, kasszát, dísz tárgyakat, korszerű butort. Comisio üzlet, Arad Dacia kávéház mellett. (1081)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát, fűrdőszobahasználattal azonnalra keresek. Címeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (1082)

BÖRÖND, elsőrendű talpbőrből, valamint értékes ingóságok, komoly érdeklődőknek, eladók. Arad, Mocioni-utca 19, Popescu-utca sarkán, délutánoké. (1083)

ELADÓ kerevet, konyhaasztal, 2 kis szék Arad, Saguna-ut 34. (1084)

GEPESZ, soffőr, hadmentes, állást keres autóra, traktorra, gazdaságba vidékre is megy. Gaál, Schitu Magureanu 8. Arad-Sega. (1084)

HAROMAJTÓS, korszerű fehérszekereket vennék sürgősen. Címeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (1085)

CSERELNEM jól jövedelmező házmaszter lakásomat más, a Saguna-ut Marospart környékén lévő lakással. Cim: Reclama, Arad, Eminescu 4. (1086)

ELEGANS butorozott szobába, lakótársakat keresek, csendes, zajmentes helyen. Bővebbet 1—7ig, Arad, Dna Basiasa 130. (1087)

MŰTÖMEST (stoppolást), mű-szővést, nyakkendő-fordítást legszebben, legmegbízhatóbban készítünk. Arad, Avram Iancu-tér 2, első emelet. (4675)

POLOSKA-IRTÁST, parketta-surotást vállalok. Arad, Oituz-utca 111. vagy sziveségből Grarischek borbelynán, Eminescu-utca 28, Lovas Károly. (348)

REGI NYAKKENDŐBŐL újat készít Szűts, Timișoara I., Diaconovici Loga-körút 20, földszinten a 3-as ajtó. (6003)

KORSZERU, új, emeletes villa, zónamentes, teljes kényelemmel, 2x3 szobával, valamint előcsarnokkal rendelkező, Timișoara, a Belvárosban, eladó. Ügynökök kizárva. Timișoara I., Buteanu-utca 1. Távbeszélő 37-80. (5271)

VILAGOSSZÜRKE, női jumper-ruha, vásztesztos csipketerítő, 2 pár barna és kék 37-es, női cipő, mind kifogástalan állapotban, eladó. Timișoara, Mihai Viteazul-körút 12. III. (3127)

HÁZAK, FÖLDEK, szőlők, malmok eladása, vevete, cseréje minden árfokozatban. Hatschek-ügynökség, Arad, Carol-körút 17. Telefon 16-95. (576)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herefejtő berendezéseket (apparátusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, veszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 3. sz. (2893)

GYAPJUTAKARÓ, valódi, 234x226, jó állapotban lévő, eladó. Timișoara II., Hőnap-utca 2 szám. (3188)

CURSO-MOZI Előadások 3, 5, 7, 9-ór TELEFON: 38-95
... és mert nem szünik a közönség lázas elragadtatása — ma is, hoinap is:
A két aiva — Alida Valli-vel

KORSZERU, butorozott lakrész (garconlakás) Timișoara, harmadik kerületben azonnali kiadó. Ajánlatokat „Egy vagy két személynek” jelíggé a timișoara kiadóhivatalba kérünk. (4110)

TIZENNYOLC személyes, gyönyörű, majdnem új állapotban lévő, damasztból készült asztalterítő, szalvéták nélkül eladó. Megtekinteni Peri Stefi fehérnemű-szalagjában lehet, Timișoara I., Regele Ferdinand-körút 4. szám alatt. (4116)

TRAKTOROKAT (vontatókat), mágneseket, valamint traktor-alkatrészeket veszek sürgősen. A közvetítőket díjazom. Mischong, Timișoara, Cogalniceanu-u. 8. (2804)

SPORT-GYERMEKKOCSI, modern, eladó. Timișoara, III. kerület, Corbului-utca 10.

UJ 36—37-es női barna, sevrő cipő, valamint fehér-kék szandál eladó. Megtekinteni 8—10-ig, 2—4-ig lehet, Timișoara III., Mihail Gaspar-u. 3 szám alatt, első csengő. (3185)

GYERMEKKABÁTOK, öltönyök, 5—12 éves gyermek részére, továbbá cipők 32—36 számúig, teljesen jó állapotban lévőek, eladók. Megtekinthetők délelőtt 8—10-ig, d. u. 2—3-ig. Timișoara III., Mihail Gaspar-utca 3. első csengő. (3184)

FORUM-MOZI, ARAD

Ma. O yan film, amelyet mindenki a tina ke. l. Film, amely nagyobb mint a „Kaiserin Anna” volt. A szere em és szenvedély filmje

A családott asszony

CIARA CALAMAI, SANDRO RUFFINI

GYERMEKKOCSI, korszerű, redőnyös, valamint átalakított, továbbá babakocsi, (világosszintűek) eladó. Timișoara II., Matasarilor-utca 36 sz. (3195)

TORNASZERALLVÁNYT, tölgyből vagy vasból készített, körülbelül 5 méter magasat keresünk. Ajánlatokat „Tornaszér” jelíggé a timișoara kiadóba kérjük. (3181)

IDŐSEBB, főznitűd, minden bejárót azonnalra felveszek. Timișoara III., Radulescu-utca 2. szám. I. em. 4-es ajtó (Küttl-térnél). (3179)

FERFIBAKANCS, 42-es, valamint részűst, fekvőfőzésre alkalmas olesón eladó Timișoara I., Gheorghe Lazar-utca 3. 4-es ajtó. (3178)

HÍRDETÉSEK felvesszünk a Monitorul Oficial és a bucaresti lapok részére. Bucuresti megbízásait naponta elintézzük. Orient-Boy, Timișoara, Ungureanu-utca 9. (3212)

NYÁRI RUHÁK valamint gyanjából készült szövetkosztüm, kis termetre való, eladó. Timișoara, Asanesti-tér 3, földszint 7. (3211)

CURSO-MOZI, Arad

Előadások 11, 3, 5, 7 és 9 órákor

Ma.
Az o'asz filmgyártásnak legdallamosabb zenével telített filmje.
Dalolj... nevens... szeress...
LUCO GIUS'EPPE a ma élő, legjobb tenoristá, akinek hang a szebb Gigliéné.

NYERS ELLÁTASON (koszton) élő ur (bicsérdista) háztartása vezetését vállalná szinten nyers ellátáson élő urinó. Ajánlatokat „Tökéletes” jelíggé a timișoara kiadóhivatalba kér. (3206)

GYERMEKLEÁNYT és mindenest, ki főzni is tud, azonnal felfogadunk. Mausz, Timișoara, Asanesti-tér 4. (3205)

EBÉDLŐ, diófurniros, korszerű, nem használt, jó állapotban lévő, valamint diófurniros virágállvány eladó. Timișoara, távbeszélő 16-12. (3204)

HÁZMESTERPART felfogadunk központifüteses házba. Timișoara I., Paris-utca 11 szám. (3203)

FIATALABB bejáró szakácsnő állást keres május 15-re vagy június 1-re. Timișoara II., Ofcea-utca 1, a házmeztérnél. (3198)

GYERMEKKOCSI javítását, átalakítását, festését, kárpitozást, stb. vállalja György, pontos kiszolgálással. Timișoara II., Matasarilor-utca 36. (3197)

VILAGOSSZÜRKE, női jumper-ruha, vásztesztos csipketerítő, 2 pár barna és kék 37-es, női cipő, mind kifogástalan állapotban, eladó. Timișoara, Mihail Viteazul-körút 12, III. (3127)

KIADÓ háromszobás családi ház 3000 lejért az Erzsébetvárosban, Timișoaran. Nagy kert is tartozik hozzá. Érdeklődni lehet: Timișoara I., Eugen de Savoia 8 szám, I. em., 12. sz. ajtó alatt. (3193)

KERESEK tiszta, butorozott szobát, esetleg zongorahasználattal. Ajánlatokat „Uri hely” jelíggé a timișoara kiadóba kérek. (3194)

ELADÓ Columbia-gyártmányú patefon, 52 lemezzel; nagy márványlap, hegedű, kerevet (szolon), faliszőnyegek, továbbá többféle apróság. Timișoara I., Ungureanu-utca 7 szám, 2-es ajtó a földszinten. (3207)

TELEFON 2-10, előadások 3, 5, 7 és 9-ór

Ma. O yan film, amelyet mindenki a tina ke. l. Film, amely nagyobb mint a „Kaiserin Anna” volt. A szere em és szenvedély filmje

A családott asszony

CIARA CALAMAI, SANDRO RUFFINI

ERŐDŐLALLO nagy keres butorozott szobát, emeket, „csendes lakó” jelíggé a timișoara kiadóhivatalba kérek. (3195)

JEGSZEKRENY, kétajtós, ebédasztal, kerevet (otoman), patefon eladó. Megtekintetők délelőtt, Timișoara I., Regele Maria-körút 8, II. em., 10-es ajtó. (3214)

KÖNNYU, oldalas (dumba) kocsik, amerikai íróasztal, irodába alkalmas székek, mérlegek, targoncák, lőszerszámok, gépszijak, koci tengelyek, valamint kerekek, kétkerekű kézikocsi, tűzfapritó-gép és körfűrész-tengely eladó. Báron fatelep Timișoara II., Cogalniceanu-utca 4. Távbeszélő 44-76. (3176)

FÉHÉR valamint barna gyermekcipők, 5—7 évesnek alkalmas, damasztból készült törülközők, santungruha, eladók. Timișoara III., Giurgiu-utca 13. 1-es ajtó. (4117)

ÓRAKÖNYVELŐ, vagy gyakorlattal, legjobban ajánlatokkal rendelkező, ki a román, német nyelvet kifogástalanul beszéli elfoglaltságot keres. Timișoara I., Regina Maria-körm 11, 14-es ajtó. (3180)

TELEFON 2-10, előadások 3, 5, 7 és 9-ór

Ma.
Az o'asz filmgyártásnak legdallamosabb zenével telített filmje.
Dalolj... nevens... szeress...
LUCO GIUS'EPPE a ma élő, legjobb tenoristá, akinek hang a szebb Gigliéné.

ZONGORÁT vagy pianinót, kereszturosat, keresek megvételre. Timișoara II., Traian-tér 3. Távbeszélő 38-13. (3201)

BEJARONÓT valamint kifutóleányt felveszek. Timișoara I., Lonovits-utca 1, III. em., 13-as ajtó. (3177)

42 LEJERT, 3 napig, mindenre, amit keres, címelek szolgálunk. Orient-Boy, Timișoara, Ungureanu-utca 9. (3213)

JEGSZEKRENY, kétajtós, eladó vagy cserélendő egyajtóssal. Ugyanott konyhaszaltok, íróasztalka, lámpák, régi művi óra, női ruhák, zsinorok, kötelek, üvegek stb. eladók. Cim Timișoara IV., Ioan Ghica-utca 2. II. em. 4-es ajtó, csengő a konyhánál. 3182

KÖZLEMÉNY ZSIDÓK RÉSZÉRE

A nagyvezérkarnak 965168. számu, 1943. április 12-én kelt rendelete értelmében a zsidók kötelesek haladéktalanul bejelenteni lakóhelyüket, hogy a hadkiegészítő parancsnokság (Cerc) szervei megtalálhassák őket és behívókat (ordinele de chemare) kézbesíthessenek nekik tudomásul véve azt, hogy a rendelet nem teljesítése esetén a legteljesebb szigorral fogják alkalmazni a bejelentést elmulasztók ellen az 1943. évi, február 3-án lett törvény megtorló rendelkezéseit.

ROMANIA. ZSIDÓKÖZPONT

Arad megyei Hivatala

KERESZTHURÓS zongora, Grotrian-Stewinweg, világmárkás, angol szerkezeti, eladó. Timișoara II., Traian-tér 3. Távbeszélő 38-13. Megtekinthető 3-ig. (3202)

VALLALOK otthonra mosást, gépen való foltozást, harisnyastoppolást, lármilyen kötést. Cim a timișoara kiadóhivatalban. (3210)

„HEGROSAN” magasfeszültségű orvosi készülék, német gyártmány, 110—185 Volt, 25 betéttel, házi kezelésre is alkalmazható, kiváltképpen reuma és szivbetegség részére. Érdeklődni Timișoaran, távbeszélő 25-68. (3208)

FILT-FÉLE női félcipő, sötétkék, alig használt, 37-es, továbbá egy pár piros saru (szandál) eladó. Schul, Timișoara I., Regina Maria-körút 14 szám. (3209)

ELADÓ 36-os, majdnem új, csinos, fehér, finom női bőrcipő. Timișoara I., Eugen de Savoia-utca 8 szám alatt, az első emeleten, 12-es ajtó. (3192)

ELADÓ félháló, betét, 2 karosszék, asztal, fehér, kerek márványlap, 2 mosdó, valamint székek. Szekerke Rozália, Timișoara V., Closca-utca 92 szám. (3191)

43-as BAKANCS, kettős talpi, eladó. Timișoara II., Barbu Delavrancea-utca 4, 5-ös ajtó. (3190)

TISZTVISELŐNŐ keres május 15-re megbízható, jobb nőt apja gondozására és a háztartási munka elvégzésére, vállásra való tekintet nélkül. Jelentkezés 14—15. valamint 19—20 óra között, Daróczyánál, Timișoara IV., Pop de Basesti-utca 3 sz. (3189)

HENCSEK (recamier) nagyon jó állapotban lévő, valamint dupla-szélés kerevet (otoman) eladó. Ugyanott eladó cipő 10—12 éves leányka részére. Timișoara, Traian-tér 2, I. em. 1. (3187)

VÁROS MELLETT, eladó sürgősen 2-szobás, fűrdőszobás ház, kerttel, 120 ténhré épített istállóval. Bővebb felvilágosítást 12—3-ig, Timișoaran, Ungureanu-utca 5, II. em., 9-es ajtó alatt nyújtanak. (3186)

MŰVELT, fiatal, jobb házból való leányt keres Galetta Divatáruház, Timișoaran. Jelentkezni 8—9-ig. (3227)

UJ EPÜLET 14 méter hosszú és 5 méter széles, kis üzem vagy raktárnak alkalmas kiadó. Timișoara II., Matasarilor-utca 51. Provits Andrei. (3175)

KIFUTÓFIUT vagy fiatal üzleti szolgát azonnal felvesszünk. Papirus, papirkereskedés, Timișoara I., Eminescu-utca 5. (3325)

SZABNI TANIT, elsőrendű módszerrel, képzett szabásnő. Megcsinálhatja egész ruhátárát időközben. Címeket „Házhoz megyek” jelíggé a timișoara kiadóba kérek. (3049)

GYERMEKKOCSI, korszerű, vajszínű, kifogástalan fehér gumikkal, valamint sportkocsi eladó. Timișoara IV., Fröbl-utca 36.II. emelet 25. (4115)

LIPPAN—RADNAN házak, szántóföldek s egyéb ingatlanok eladását közvetítem. Érdeklődni lehet: Rancu Vasile, Lipova, Regele Ferdinand-utca 43. (4093)

SZAKÁCSNŐT, kifogástalan, szobaleány mellé azonnal felvesznek. Timișoara, Diaconovici Loga-körút 8/a, földszint. (3242)

KET valamint háromszobás, korszerű lakások kiadók Timișoaran. Felvilágosítást díjtalanul „Rapidul Roman” cég nyújt Timișoara G. Domasneanu-utca 12 szám alatt. Távbeszélő 49-60. (3183)